

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 41.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 oy, á forsiðuni,
20 oy, á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 14. októbir 1930.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovu. Telf. 143.

4. árg.

Tandlæge BREND
træffes 11-5. Telf. 114.Allir føroyskir fiskimenn brúka nú
v. Toor's
halendsku oljuklædir.

Aalekærsgaard.

Ingen, der har fulgt med i Sagen om Aalekærsgaards Salg til Thorshavns Kommune, har undgaet at have lagt Mærke til, hvorledes Landstingsmand Patursson har stillet sig til selve Sagen, og i denne Forbindelse maaske særligt interesseret sig for Salgssummen.

Naar Hr. Patursson nu i sidste Nr. af »Tingakrossur« i lyriske Vendinger udtaler sin Harm over, at man ikke har villet gaa med til Kirkebøfs Fortidsminders Bevaring, saa korer Hr. Landstingsmanden saa langt ud i det blaa, at det vil være farligt at følge ham paa det Togt. Hr. Patursson var Formand for Lagtingets Landboudvalg i 1928-29 — at han i Aar foreslog, at Formandsværet overgik til Effersøe og derefter valgte ham, er heller ikke uden Betydning. — Og Hr. Patursson ved, at der saavel fra vores Side som fra Sambandspartiets Side blev sagt, at det havde sin historiske Betydning, om der blev foretaget Udgravninger i Kirkebo, og det vilde heller ikke være noget i Vejen for, at en saadan Udgravning iverksattes, da de fornødne Midler hertil vilde kunne fremskaffes ved en Finanslovsbevilling. Dette vilde Hr. Patursson ikke høre Tale om og holdt paa, at netop Pengene for Aalekærsgaard skulde benyttes til nævnte Udgravningsarbejde. Det er derfor fuldstændig fri Fantasi af Hr. Landstingsmanden, naar han paastaar, at hans Modpartier i Lagtinget har modsat sig Udgravningsarbejdet i Kirkebo.

Et Forslag fra vort Parti om, at Salgssummen for Aalekærsgaard indgik i en særlig Jordfond, blev vedtaget i Lagtinget 1929 uden Hr. Paturssons Medvirkning.

Men Hr. Patursson giver ikke op, han er personlig interesseret. Det næste, Hr. Landstingsmanden foretog sig, var at rette en Henvendelse til Justitsministeriet, der lyder som følger:

København, 23. — 11. — 1929.

Til
Justitsministeriet.Vedrørende Lagtingssag Nr.
39—1929, Gaarden Aalekær
Salg.

Som Kongsbonde i Kirkebo (til 26 Marker) og Indehaver af den Del af Gaarden, for hvilket min Oldefader Poul Hansen tog Forbehold ved Aalekærers midlertidige Udskillelse til Embedsgaard, jfr. hans Underskrift Side 9 Bilag 1 og Side 34, 4—5 Stk., tillader jeg mig at andrage om, at den mig ifølge nævnte Forbehold tilkommende Ret tages i Betragtning forinden Gaardens Salg og afvikles paa den af mig i Henhold til § 7 foreslaaede Maade.

Ved de fra Hovedgaarden i 1807 (13 Marker) skete Amputationer til Fordel for Embeds- og Bestillingsmænd, samt ved den i 1921 foretagne ulovmedholdelige og urationelle Deling af sidstnævnte 13 Marker, endvidere ved at den paa Gaarden værende gamle Kirke i 1874 blev frataget alle sine historiske, middelalderlige Minder, har Kirkebogaard lidt en Medfart, der vistnok ikke har Sideslykke i færøsk Gaardshistorie.

Landbrugsmæssigt set er der nu formentlig ringe Anledning til at rette paa de skete uheldige administrative Ordninger.

Derimod er der endnu Adgang til at yde Bistand til Værn om Gaardens tilbageværende historiske Minder. I Bilag 7 har jeg som anført anvist den til dette Formaalets Fremme naturlige Fremgangsmaade.

Forslag herom forelaa for Lagtinget i 1927. Det fik en Del Stemning for sig. Derimod fremsattes intet Forslag desangaaende paa Tinget i 1928 og 1929. Aarsagen var begge Gange denne, at jeg som Formand og Ordfører i vedkommende Sag foreslog Sagen i Almindelighed udsat.

Imidlertid er Aalekærssagen vedtaget, om end med knebent Flertal, uden at mit Forslag har været prøvet ved Afstemning.

Jeg ved det kan gøres gældende, at Bidrag til Fortidsminders Bevaring paa Kirkebo kan søges ved særlig Bevilling paa Finansloven.

Af særlige Grunde kan jeg ikke tiltræde den Betragtning.

Som jeg nærmere har udviklet i mit i Sagen vedlagte Andragende, er den eneste til Omstændighederne og de stedlige Forhold svarende Fremgangsmaade den af mig anførte, nemlig at Salgssummen for afhændet Kirkebøjord anvendes, under betryggende Former, til Gaardens historiske Mindesmærkers Bevaring.

Jeg henstiller meget til det højlerede Justitsministerium at have sin Opmærksomhed henvendt paa dette mit Forslag, for Ordning foretages vedrørende Aalekær 13 (16) Markers endelige Udskillelse fra Hovedgaarden.

Ærbødigt
J. Patursson.
(sign.)

Denne Skrivelse fra Landstingsmanden understreger tydeligt, hvilken Interesse han har for Sagen, eller rettere Salgssummen. At han, absolut ikke til Gavn for en Flertalsbeslut-

ning i Lagtinget, titulerer Vedtagelsen at være sket med et »knebent Flertal«, viser med al ønskelig Tydelighed, at han er i Stand til at lade sin Skeppe bero i Kirkebo, mens han med sit eget Lys i Haanden henvender sig til Justitsministeriet i en Hensigt, som enhver Læser af hans Skrivelse ikke vil være i Tvivl om.

At Hr. Patursson forsøger at bortlede Opmærksomheden fra den pinlige Situation han indtager, efter at Offentligheden har faaet Besked om, hvor højt han, naar alt kommer til alt, vurderer en Lagtingsvedtagelse, forbyr os ikke. Men at han, ved Hjælp af Saksen, forvrænger Meningen i et fra Thorshavn afsendt Telegram til Landbrugsministeriet, kan vi ikke lade staa hen, og vil derfor belyse ogsaa dette Forhold, ligesom vi altid er klar til at belyse enhver Sag, der kommer indenfor vor Rækkevidde.

Det samstemmer ogsaa med den Interesse, Hr. Landstingsmand Patursson har for Aalekærsgaard, at han som Formand for Landboudvalget i 1929 udslyrede nævnte Sag ikke alene med det, der hørte til denne, men tillige og navnlig hvad der ikke havde noget med Sagen at gøre. Vil man se, hvorledes Hr. Patursson anstrengte sig i den Retning, bedes man læse Lagtingsberetningen 1929, Bilag 22 A. Paa Side 38 i Betænkningen har han anbragt en Afskrift af et Forslag til Forslag til Lejekontrakt for Troer af Husegaards- haugen, der var udfærdiget af Thorshavn Byraad. Samme Forslag til Forslag har Hr. Patursson i den trykte Betænkning givet Navn »approberet Forslag til Lejekontrakt«. Netop at Hr. Patursson har brugt dette Forslag og kaldt det approberet, voldte store Vanskeligheder for Oprettelse af en Lejekontrakt, der tog tilbørligt Hensyn til begge Parter. Da Ministeriet, ved Modtagelsen af Lagtingssag Nr. 39, ser, at Lejekontrakten er approberet, staaer det ikke saa lidt uforstaaende overfor fortsættende Forhandlinger om Lejekontrakt for Troer af Husegaardsjord.

Forskellige Nybrugere, der forhandlede med Thorshavn Byraad om Lejekontrakt, vedtog paa et Møde at sende en Skrivelse til Landbrugsministeriet om forskellige Bemærkninger og Ændringer i den foreslaaede Lejekontrakt, og samtidig for at fremskynde Sagen, vedtog man yderligere at telegrafere saalydende til Folketingsmand Hans Nielsen:

A/s BALSLEV & GOOS, THORSHAVN

Færøernes største Tømmerlager

en gros og en detail.

»Stands Behandling Lagtingssag Nr. 39. Trølejerne ikke approberet Kontrakt. Brev følger.«

Skrivelsen tilsendtes Landbrugsministeriet omgaende, og en Kopi af Skrivelsen tilstilledes samtidig Amtet.

Naar Hr. Patursson i denne Forbindelse omtaler Salget, saa omgaas han her Sandheden paa en Maade, der ikke er ukendt for hans Vedkommende. Der er hverken i Skrivelsen eller Telegrammet nævnt noget om Salget. Telegrammet fremkom for at forhindre, at Hr. Paturssons Arbejdsmaade som Udvalgsformand ikke skulde komme thors-havnske Trølejerne paa Tværs.

At han, Hr. Patursson, har sin Andel i at det har trukket længe ud at faa Kontraktforholdene i Orden, fremgaar ganske tydeligt af hans Manøvre.

Nej, Salget og navnlig Salgssummen, det er de Problemer, der omtales i Paturssons Skrivelse.

Patursson maa ikke blande sammen Aalekærsgaard og Kirkebogaard. Han maa se paa Forholdene som de i Virkeligheden er: Kirkebogaard og Aalekærsgaard er to (2) Gaarde.

Kirkebogaardspolitiken lader til at interessere Hr. Patursson, det maa man lade ham, om han ogsaa er meget varmhjertet indstillet for Aalekærsgaardspolitik.

Vitjunnarferð Staunings til Grønlands og Føroyar.

Tá ríkisdagurin í veltur hevði til viðgerðar málið um fiskiloyvi Føroyingana við Grønland, segði harra Stauning, at hann ikki kundi víðka ræsur okkara í Grønlandi, fyrr enn hann sjálvur hevði verið har uppi og sæð kringumstøðið.

Eingin rættlúgsandi Føroyingur kann siga nakað ímóti hesi stóðu ráðharrans; tí í Grønlandi búgva Skrælingar, og teir eiga landið. Teirra rættindi muga fyrst og fremst víðast. At ráðharrin gjørdi ferðina til Grønlands, prógvar til fullnar hansara góða vilja til at rokja sít sturv á besta hátt. At henda Grønlandsferð verður okkum Føroyingum til gagns, er einki at ivast um. Men illa var, at ríkisdagsmenn okkara ikki vóru víð á ferðini við honum. Allkunnugt er, at teir menn, sum stjórna Grønlandi, ikki vilja víðka ræsur okkara har vesturi. Og ívaleynt hava teir av øllum alvi roynt at fáa ráðharran í teirra lið. Og ongan annan hevði ráðharrin at halda seg til har yviri, so okkara mál og ynskir vóru als ikki framborin fyri hann í Grønlandi; men heldur tvørtur ímóti.

Í hesum máli hava okkara ríkisdagsmenn staðið ser sjálvum og okkum Føroyingum illa

uppi í ljósinum. Hovdu teir staðið við Staunings lið í Grønlandi, tá hovdu teir haft gott høvi til at framt sakir okkara; men teir sótu heima — okkum til stóran skaða.

Á heimferð síni legði harra Stauning at landi í Føroyum at tingast við lótingsmenn okkara um Grønlandsmálið. Tað eigur hr. Stauning takk fyri; sít aftur á tann hátt sýnir hann sín góða vilja til at gera sít besta fyri allar partar. Slíka vælvild hevur eingin ráðharri sýnt okkum Føroyingum fyrr. Okkara hjallur er í sjónum, og tí ræður um hjá okkum at hjálpa okkara sjómonnum at fáa so góð kor og so góð fiskilíkindi, sum gjørligt kann verja. Við vælvild Dana er ein lítill smoga opnað fyri okkum í Grønlandi; og øll líkindi eru til, at henda smogan verður víðkað — um enn í smáum. Tí ræður um fyri okkara sjómenn at bera seg væl at í Grønlandi og víðka tær reglur, sum fyri eru settar. Og tað ræður um hjá okkara lótingsmonnum og ríkisdagsmonnum at tingast so lagaliga sum tilber við ríkisstýrið, so ræturnar víðkast í Grønlandi. Tí vóru mangir menn bílsnir yvir at frætta, at ofta lótingsmenn ikki vildu mót á tingi og tingast við ráðharran.